

SKRIVELSE

2020-08-26

Ärendenr:

NV-02394-20

Bilaga B

Enkät- och intervjusvar

Innehåll

1.	SAMMANFATTNING	3
2.	METOD – ENKÄT- OCH INTERVJUUNDERSÖKNING	4
2.1	Enkäter	4
2.2	Intervjuer	5
3.	SVAR FRÅN AKTÖRER OM UTBILDNING OCH PRAKTISKT LÄRANDE I KLIMATFRÅGOR	7
3.1	Svar från myndigheter, lärosäten och organisationer via enkät	7
3.1.1	Beröringspunkter med klimatfrågor, formellt uppdrag och arbete idag	7
3.1.2	Kontaktytor	10
3.1.3	Förslag på förbättringsområden	11
3.2	Svar från kommuner via intervjuer	13
4.	SVAR FRÅN AKTÖRER OM ALLMÄNHETENS DELAKTIGHET OCH TILLGÅNG TILL INFORMATION I KLIMATFRÅGOR	16
4.1	Svar från statliga myndigheter	16
4.1.1	Beröringspunkter med klimatfrågor, formellt uppdrag och arbete idag	17
4.1.2	Kontaktytor	20
4.1.3	Förslag på förbättringsområden	22
4.2	Svar från civilsamhällesorganisationer och några andra organisationer	25
4.2.1	Beröringspunkter med klimatfrågor, kontaktytor med allmänheten och arbetet idag	25
4.2.2	Förslag på förbättringsområden	25
4.3	Svar från kommuner via intervjuer	27
5.	LISTA PÅ AKTÖRER SOM ENKÄTEN SKICKADES TILL	31

1. Sammanfattning

I den här bilagan presenteras genomförande och resultat från enkät- och intervjuundersökningar med myndigheter, organisationer, lärosäten och kommuner.

I kapitel 2 finns en beskrivning av det metodologiska tillvägagångssättet.

I kapitel 3 och 4 presenteras resultatet av undersökningarna. Resultatet redovisas utifrån de sex elementen som ingår i artikel 12 som undersökningarna berör, uppdelat på två delar:

- Resultat om utbildning och praktiskt lärande om klimatfrågor¹
- Resultat om allmänhetens medvetenhet, delaktighet och tillgång till information om klimatfrågor²

I kapitel 5 finns en lista över de aktörer som inbjudits att besvara enkäten.

En sammanfattning av resultaten finns i kapitel 5 i skrivelsen.

¹ Benämns *education* och *training* i artikel 12. Se vidare en presentation om artikel 12 i skrivelsen.

² Benämns *public awareness*, *public participation* och *public access to information* i artikel 12. Se vidare om artikel 12 i skrivelsen.

2. Metod – enkät- och intervjuundersökning

Flera myndigheter, organisationer och lärosäten fyller idag en viktig funktion när det gäller allmänhetens tillgång till information, delaktighet samt utbildning och lärande i klimatfrågor. Naturvårdsverket har gjort ett urval bland dessa aktörer för att få in synpunkter från dem om nuläget och för förslag på förbättringsområden. Inspelen har inhämtats via enkäter och intervjuer, vilket beskrivs närmare i det här kapitlet.

2.1 Enkäter

Det finns ingen given sändlista eller beskrivning av vilka aktörer som har uppdrag som berör Parisavtalet och särskilt artikel 12. Naturvårdsverket har därför arbetat fram ett antal kriterier för att pröva om de fångar in relevanta aktörer.

Följande kriterier användes som urval för utskick av frågor:

1. Myndigheter med ansvar för utbildning och lärande för barn, unga och vuxna.
2. Lärosäten med utbildning som berör eller berörs av klimatfrågor (slumpmässigt urval av universitet och högskolor gjordes utifrån vilka som ingår i Klimatramverket³)
3. Myndigheter som har uppdrag inom ramen för Parisavtalet, ingår i Sveriges förhandlingsarbete och/eller ingår i miljömålssystemet
4. Myndigheter med särskilt ansvar för allmänhetens tillgång till information samt myndigheter med uppdrag att arbeta emot diskriminering
5. Vissa branschorganisationer för företag och organisationer som kan ha kontakter med allmänheten även om de inte riktar sig till allmänheten
6. Organisationer inom civilsamhället med en viss volym av medlemmar, som har verksamhet som berör allmänhetens medvetenhet, tillgång till information eller delaktighet inom verksamheter som berörs av Parisavtalet

Kriterierna har använts för utskick av frågor inom ramen för detta uppdrag. De är inte heltäckande för samtliga tänkbara aktörer och inte heller fullständigt i sitt urval, utan bör ses som ett första steg i att fånga in synpunkter från några aktörer för artikel 12. Vi ser exempelvis att yrkesutbildningar saknas i urvalet samt även organisationer för vidareutbildningar i arbetslivet. Om kriterierna ska användas för andra syften bör de prövas på nytt.

Naturvårdsverket utformade ett frågeformulär med en öppen konstruktion. Frågeformuläret gjordes i tre olika varianter:

³ Lista på universitet och högskolor som ingår i Klimatramverket: <https://www.kth.se/om/miljo-hallbar-utveckling/klimatramverket-1.903489>

- Variant ett till myndigheter, lärosäten och andra aktörer med ansvar för utbildning och lärande för barn, unga och vuxna
- Variant två till myndigheter som enligt Naturvårdsverkets bedömning har uppdrag inom ramen för Parisavtalet och/eller ingår i miljömålssystemet
- Variant tre till organisationer inom civilsamhället och vissa branschorganisationer för företag som berörs av Parisavtalet

Frågorna som ställdes kan delas in i följande huvudområden:

1. Beröringspunkter till klimatfrågor: aktörernas formella uppdrag och hur de arbetar idag
2. Kontaktytor: hur många aktörerna når och vilka kontaktytor de har
3. Förslag på förbättringsområden när det gäller genomförandet av artikel 12: deras förslag på förbättringsområden och behov av stöd

I vissa fall har aktörerna tolkat frågorna olika och svarat med varierande utförlighet. Att samtliga frågor hade öppna svar har medfört att det i flera fall har varit svårt att sammanställa och jämföra aktörernas svar. Samtidigt har det skapat en möjlighet att få in synpunkter i ett brett perspektiv i detta initiala läge.

Urvalet omfattade 53 aktörer och redovisas i kapitel 5. Totalt svarade 46 aktörer på frågorna.

2.2 Intervjuer

Naturvårdsverket ser kommunerna som viktiga aktörer inom ramen för artikel 12, både när det gäller utbildning och lärande, allmänhetens tillgång till information och delaktighet. Under perioden då uppdraget har pågått har vi inte kunnat skicka enkätfrågor till kommunerna på grund av enkätstopp som utfärdats med anledning av den pågående pandemin⁴. Naturvårdsverket har efter samråd med Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, genomfört ett antal intervjuer med företrädare för kommuner.

Ett urval av kommuner slumpades fram på ett sätt som avsåg att uppnå en variation avseende geografisk placering och kommungrupp⁵, vilka kontaktades för förfrågan om inspel. Intervjuerna genomfördes i första hand via telefon och i andra hand via mejl. De frågor som ställdes utgick från samma huvudområden som för enkäterna. Antalet intervjuer är dock begränsat och ska inte ses som representativt för

⁴ Nyhet från Sveriges Kommuner och Regioner om förlängt enkätstopp:
<https://skr.se/tjanster/press/nyheter/nyhetsarkiv/myndigheteruppmanasattfortsattaundvikaenkater.33676.html>

⁵ Baserat på SKR:s kommungruppsindelning:
<https://skr.se/tjanster/kommunerochregioner/faktakommunerochregioner/kommungruppsindelning.2051.html>

samtliga kommuner. Det är inte heller heltäckande för samtliga kommuner, utan ger en inblick i enskilda kommuners arbete.

3. Svar från aktörer om utbildning och praktiskt lärande i klimatfrågor

I det här avsnittet redovisas en sammanställning av det underlag som inhämtats i form av enkäter och intervjuer med avseende på utbildning och praktiskt lärande i klimatfrågor.

Enkätunderlaget består av svar från 14 av de 17 myndigheter, lärosäten och organisationer som bjöds in att svara på enkäten riktad mot utbildningsaktörer, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 82%. Resultatet presenteras i avsnitt 3.1.

Intervjuunderlaget utgörs av intervjuer med tio kommuner⁶. När kommunerna kontaktades för förfrågan visade det sig i flera fall vara svårt att få tag i en person med överblick över skolornas arbete med utbildning och lärande i klimatfrågor. Bland intervjupersonerna finns bland annat utbildningsstrateger, utbildningsledare, rektorer, förvaltningschefer och skolchefer. Resultatet presenteras i avsnitt 3.2.

3.1 Svar från myndigheter, lärosäten och organisationer via enkät

I det här avsnittet presenteras de inspel som har inkommit från myndigheter, lärosäten och organisationer via enkät. Inspelen är uppdelade i tre områden; 1) aktörernas beröringspunkter med klimatfrågor, formellt uppdrag och arbete med utbildning och lärande i klimatfrågor, 2) vilka kontaktytor de har, samt 3) deras förslag på förbättringsområden och behov av stöd.

3.1.1 Beröringspunkter med klimatfrågor, formellt uppdrag och arbete idag

Majoriteten av aktörerna har uppgett att de har ett formellt uppdrag i relation till klimatfrågor och/eller har antagit egna styrande dokument för detta arbete. Aktörerna har svarat att de arbetar med utbildning och praktiskt lärande i klimatfrågor på flera olika sätt.

Skolverket har svarat att de har ett formellt uppdrag i relation till utbildning och praktiskt lärande i klimatfrågor, och har hänvisat till sin instruktion⁷ som anger att myndigheten ska verka för att generationsmålet och miljökvalitetsmålen nås samt

⁶ Kommunerna som har deltagit tillhör följande grupper enligt kommungruppsindelningen: större stad (2 st), pendlingskommun nära större stad (2 st), lågpendlingskommun nära större stad (2 st), landsbygdskommun (2 st), samt landsbygdskommun med besöksnäring (2 st).

⁷ 18 § p. 3

vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling. I Skolverkets regleringsbrev för 2019 och 2020 fick myndigheten vidare i uppdrag att öka kännedomen om hur Agenda 2030 och de nationella miljömålen kopplar till undervisning. Skolverket skulle i uppdraget synliggöra hur de globala målen i Agenda 2030 och de nationella miljömålen kopplar till styrdokument för skolväsendet. Uppdraget redovisades i januari 2020.

Skolverket har svarat att de arbetar för utbildning och praktiskt lärande i klimatfrågor bland annat genom att kompetensutvecklingsmaterial utvecklats för förskolelärare, lärare i fritidshem, grundskolelärare, gymnasielärare och skolledare för att utveckla undervisningen i lärande för hållbar utveckling, där klimatfrågor ingår. I styrdokument från förskolans läroplan till och med vuxenutbildning är miljö och förutsättningarna för hållbar utveckling något som ska genomsyra alla kurs- och ämnesplaner. En revidering av grundskolans kursplaner pågår, där formuleringen ”främja hållbar utveckling” istället för det tidigare ”kunna bidra till hållbar utveckling” föreslås avseende undervisningen i de kursplaner som berörs. Skolverket driver även projektet Skola för Hållbar Utveckling, som är en utmärkelse för skolor. Myndigheten samverkar också med andra myndigheter och organisationer. Skolverket har här nämnt Den globala skolan (som drivs av Universitets- och högskolerådet) och det landsomfattande nätverket LHU (lärande för hållbar utveckling), samt att de ingår i gruppen Hållbar utveckling ur ett barn- och unga perspektiv som är ett forum för myndighetssamverkan liksom att de samverkar med olika aktörer inom ramen för UNESCO:s arbete för hållbar utveckling i den s.k. policygruppen.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) har svarat att de inte har ett formellt uppdrag för utbildning och praktiskt lärande i klimatfrågor, och att de inte arbetar med detta. Myndigheten har hänvisat till att deras uppdrag relaterat till klimatfrågor anges i förordningen om miljöledning i statliga myndigheter samt genom redovisningen till regeringen av myndighetens arbete med Agenda 2030.

Folkbildningsrådet har uppgett att de inte har något formellt uppdrag för utbildning och praktiskt lärande i klimatfrågor, men att de har antagit egna styrande dokument för detta arbete. Bland annat har de tio studieförbunden i samverkan antagit strategidokument där klimatet och hållbar bildning är identifierat område. Det finns ett flertal studiecirklar inom studieförbund och kurser på folkhögskolor som integrerar klimatfrågor, eller har klimatfrågor som huvudsakligt innehåll. Flera studieförbund har tagit fram metodmaterial, studieprogram eller studieguide om Agenda 2030 och klimatfrågor. Flera folkhögskolor har också fått gå en utbildning om Agenda 2030, där klimatfrågor fått en framskjuten plats. Folkbildningsrådet samverkar även bland annat genom ett klimatnätverk som ca 85 av folkhögskolorna ingår i, där bland annat temadagar med klimatföreläsningar och kampanjer arrangeras.

Lärosätena har i sina enkätsvar bland annat hänvisat till sitt uppdrag enligt högskolelagen, som anger att högskolan i sin verksamhet ska främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa⁸. Vidare har flera hänvisat till högskoleförordningen som reglerar att hållbar utveckling ska vara en del av olika utbildningar. Några har vidare hänvisat till särskilda uppdrag enligt regleringsbrev och till skrivningar i stadgar. Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) har även hänvisat till förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet som specificerar att utbildningarna ska innehålla kunskap om hållbar utveckling. Flera av universiteten och högskolorna har även antagit egna styrande dokument samt åtaganden inom bland annat Klimatramverket.

Lärosätena har uppgett att klimatfrågor kommer in i utbildningen genom valbara eller obligatoriska kurser i programmen, ofta som en del av området hållbar utveckling. Ytterligare exempel på hur arbetet genomförs har getts av lärosätena, varav ett urval presenteras här. På KTH finns centralt stöd via ett hållbarhetskontor ("Sustainability Office"), och olika kurser och verktyg för lärarna att ta del av för att utbilda inom klimatfrågor. Hållbar utveckling är även ett område som utvärderas vid kvalitetssäkring av utbildningen. Bolincentret har uppgett att de driver en klimatforskningsskola som ger interdisciplinära klimatrelaterade kurser för mastersstudenter och doktorander, och att de har årliga temadagar inriktade mot klimatforskare. Linköpings universitet har svarat att de bland annat arbetar genom att klimatfrågor utgör inslag i forskning och kursutbud. Arbete sker även genom samverkan med andra aktörer, exempelvis genom studentprojekt och moment i kurser (Chalmers Tekniska Högskola, Handelshögskolan). Samverkan mellan olika lärosäten sker nationellt inom bland annat Klimatramverket och internationellt genom bland annat nätverk som International Sustainable Campus Network. Samverkan sker enligt enkätsvaren även med andra myndigheter, organisationer och näringsliv liksom lokala, regionala, nationella och internationella aktörer.

*Vetenskapsakademierna*⁹ har svarat att de har klimatfrågor som ett fokus i sina verksamheter. De har uppgett att de bidrar till utbildning och praktiskt lärande i klimatfrågor på flera olika sätt. Dels anordnas föreläsningar och seminarier på ämnet riktade mot flera olika målgrupper, däribland allmänhet, forskare och studenter. Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) arbetar med detta genom bland annat öppna seminarier, workshops och framtagandet av skrifter. KSLA har även beskrivit att de samverkar med skolor genom ett avtal med Utbudet, som förmedlar skrifter till skolor i utbildningssyfte, och att ett flertal av deras skrifter förmedlats via denna kanal. Samverkan sker även med andra akademier och myndigheter. Kungl. Vetenskapsakademien (KVA) har svarat att de bland annat arrangerar inspirationsdagar för lärare som syftar till

⁸ 5 §

⁹ Som vetenskapsakademier redovisas här Stockholm Environment Institute (SEI), Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) och Kungl. Vetenskapsakademien (KVA).

kompetensutveckling och en form av forskarskolor ("Science meet up:s") som drivs i samverkan mellan KVA, universitet och gymnasieskolor, vilka haft miljö och klimat som återkommande tema. De anordnar även föreläsningar, seminarier och workshops riktade mot forskare, universitets-, forskar-, och gymnasiestudenter samt allmänhet. Stockholm Environment Institute (SEI) håller bland annat gästföreläsningar på universitet, kurser för praktiker, föreläsningar och seminarier öppna för allmänheten. De har även svarat att de bidrar till praktiskt lärande genom kurser och kapacitetsutbyggnad genom sina analys- och processverktyg, bland annat innefattande en klimatkalkylator, liksom bidrar till samproducerad och/eller transdisciplinär forskning, samt genom utbildning av massmedia och journalister i klimatfrågor.

3.1.2 Kontaktytor

Aktörerna har i enkäten ombetts uppskatta hur många personer som årligen omfattas av deras respektive verksamhet samt hur många som deltar i deras utbildning som på något sätt berör klimatfrågor. Majoriteten har uppgett att de har svårt att uppskatta det senare. De har även fått svara på frågan om de har övriga kontakter med allmänheten i klimatfrågor.

Skolverket har noterat att de har direkta kontakter med ca 600 personer vid nätverksträffar, konferenser och liknande (företrädevis med skolpersonal och övriga kommunala tjänstemän och politiker) och ett 30-tal personer i myndighetssamverkansformerna. De har även noterat att nätverket skola-förskola varje dag når över hälften av Sveriges befolkning via barnen och ungdomarna. Skolverket har svarat att de inte har kontakter med allmänheten i klimatfrågor.

Folkbildningsrådet har uppgett att ca 1,25 miljoner personer engageras genom folkhögskolor och studieförbund, oräknat kulturprogram. De har även noterat att folkbildningen genomför verksamhet i alla kommuner och att de har relativt bra närvaro bland marginaliserade grupper och i utanförskapsområden. Utöver kontaktytor med allmänheten genom folkhögskolor och studiecirkel anordnas även bokcirkel, debatter, författarsamtal och kulturarrangemang med klimatfrågan i fokus.

Lärosätena har svarat att deras verksamheter omfattar ett stort antal studenter och anställda. Enkätsvaren visar att kontaktytor med den bredare allmänheten också finns, genom de utåtriktade aktiviteter som genomförs. Kunskapsspridning sker bland annat genom deltagande i och arrangemang av evenemang, seminarier, föreläsningar och andra aktiviteter öppna för allmänheten samt via nyhetsbrev, hemsidor, debattartiklar och rapporter, frågor från allmänheten och sociala medier. Ett exempel är en årlig klimatfestival och hållbarhetsveckor med aktiviteter riktade mot allmänheten (Lunds universitet, Bolincentret), och öppna nätbaserade kurser och kvällskurser där klimat ingår (Chalmers Tekniska Högskola, Stockholm Resilience centre). SLU har även hänvisat till att de frekvent håller öppna

seminarier, webinarier och utställningar på universitet och i offentlig miljö, och att deras vetenskapliga produktion är öppen för allmänheten via deras och andras bibliotek. Ett annat exempel är att forskare på Chalmers Tekniska Högskola varit med och tagit fram ett kortspel om individens klimatpåverkan. Bolincentret har beskrivit att de löpande arbetar med att bygga kontaktytor gentemot allmänheten, och menar att enskilda forskare behöver koordineringshjälp och kommunikationsstöd.

Vetenskapsakademierna har svarat att de i sina kontaktytor når flera målgrupper, däribland allmänheten. Kontakterna sker bland annat via hemsidor, öppna seminarier och föreläsningar, via sociala medier och genom medverkande i media.

3.1.3 Förslag på förbättringsområden

Majoriteten av aktörerna som har svarat på enkäten har identifierat förbättringsområden, antingen när det gäller sin egen verksamhet eller för Sveriges genomförande av Parisavtalets artikel 12 generellt. Vidare har flera efterfrågat olika typer av stöd för att förbättra sitt arbete med utbildning och lärande i klimatfrågor.

Skolverket har gett flera förslag på förbättringsområden. Förslagen innefattar att stärka den ämnesövergripande undervisningen inom hållbar utveckling, stärka stödet till huvudmän gällande att organisera, implementera och följa upp undervisning inom området hållbar utveckling, utveckla moduler omfattande hela skolväsendet, utveckla stöd för vuxenundervisningen gällande hållbar utveckling och att utveckla sitt arbete på sociala medier runt frågorna. De har även svarat att de eventuellt skulle kunna utveckla kommentarmaterial eller annat typ av stöd utöver modulerna om hur man arbetar ämnesövergripande med frågorna. Skolverket har hänvisat till sin kunskapsöversikt över arbetet med lärande för hållbar utveckling i skolväsendet från 2018¹⁰ som visar att många skolor arbetar med frågorna och att materialtillgången inom området är god, men att det saknas kunskap och en övergripande bild om hur skolorna organiserar och genomför undervisningen i praktiken. Översikten visar också att det kan behövas material som i större utsträckning stödjer det ämnesövergripande perspektivet i frågor gällande hållbar utveckling. Myndigheten har även hänvisat till den kvalitetsgranskning av hur undervisningen om hållbar utveckling sker i skolan som genomförs av Skolinspektionen, vars rapport väntas publiceras under hösten 2020¹¹. Skolverket avser att använda resultatet för att kunna ge skolorna fortsatt stöd framöver. Myndigheten har även kommenterat att klimatfrågor är ett bra exempel på hur hållbarhetsfrågorna i princip berör alla förekommande ämnen. Vidare har Skolverket svarat att de önskar ett fortsatt intresse och stöd från de olika

¹⁰ https://www.swedesd.uu.se/digitalAssets/719/c_719092-l_3-k_kunskapso-versikt-agenda-2030.pdf

¹¹ <https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/skolors-arbete-med-larande-for-hallbar-utveckling/>

intressenterna som tydligt påtalar vikten av att arbeta med dessa frågor inom utbildning.

Folkbildningsrådet har gett förslag på att man genomför en brett upplagd folkbildningskampanj om Agenda 2030 med särskilt fokus på klimat, med hänvisning till sitt budgetunderlag för åren 2021–2023¹². De föreslår att man arbetar med klimatfrågan som en del av en helhet och Agenda 2030, inriktat på handling. Att närma sig klimatfrågor på ett brett sätt menar de är en möjlighet att nå fler och få fler att känna sig berörda, och underlättar arbetet då klimatfrågor är politiskt, socialt och ekonomiskt komplexa. Folkbildningsrådet har vidare uppgett att de önskar stöd i form av att någon form av kunskapsbas tas fram, innefattande möjlighet till kontakt med forskare, forum för kunskap, information och inspiration samt förslag till kursupplägg och liknande.

Lärosätena har identifierat flera förbättringsområden. Handelshögskolan har föreslagit att man kan inkludera kunskap om klimatförändringen som ett explicit lärandemål ("Intended Learning Outcomes"). Lunds universitet har föreslagit att man kan ha hållbarhet som ett utvärderingskriterium för utbildningar, vilket de själva arbetar med. Förslagen innefattar även att man kan genomföra hållbarhetsutbildningar med lärare där klimatfrågan ingår (Lunds universitet, Linköpings universitet), genomföra fler studentprojekt i samverkan med företag och institutionalisering (Handelshögskolan), att man kan arbeta för att uppnå ökad samverkan genom utökade kommunikationskanaler från grund-, gymnasie- och folkhögskolor och universitet och högskola (SLU) och bättre sprida sin kommunikation och nå fler genom samverkan med andra (Bolincetret). Bolincetret har även uppgett att de ser ett behov av att samordna kommunikationsinitiativen med andra aktörer som arbetar med att kommunicera klimatforskningsresultat till allmänheten, eftersom vetenskapskommunikation är ett fragmenterat område och att avsaknad av samordning fördröjer arbetet. Genom att skapa och underhålla samarbetet kan ansvaret för kommunikation lyftas från entusiastiska individer och centra till en organisatorisk nivå och därmed uppnå bättre resultat, menar de.

Två av lärosätena har svarat att det skulle kunna behövas ett tydligare uppdrag om utbildning och lärande i klimatfrågor är något som de ska arbeta mer med (Handelshögskolan, KTH). Vidare efterfrågas explicita program eller medel att söka från stiftelser eller liknande institutioner för nya kurser eller studentprojekt samt material och riktlinjer tillgängligt för olika discipliner och workshops för

¹² Folkbildningsrådet har hänvisat till ett förslag i sitt budgetunderlag för åren 2021–2023 där de föreslår att en brett upplagd folkbildningskampanj om Agenda 2030 med särskilt fokus på klimat genomförs, där studieförbundens kortare insatser kombineras med folkhögskolornas längre verksamhetsformer. De menar att Sverige har en infrastruktur för lärande i form av folkhögskolor och studieförbund, och att denna kan användas för att mycket snabbt nå stora delar av befolkningen. Folkbildningens aktörer skulle i detta samarbete med de delar av civilsamhället som har störst kompetens på miljöområdet, men ingen ny infrastruktur behöver byggas upp.

lärare (Handelshögskolan). KTH efterfrågar även att kunna säkerställa att det finns interna resurser och kompetens för att förbättra utbildningarnas koppling till klimatfrågor. Linköpings universitet har uppgett att de skulle önska centralt framtaget informationsmaterial för lärosäten att sprida. SLU har svarat att de önskar en utökning av sin utbildnings omfattning¹³. Bolincentret efterfrågar bättre nätverk och en samordnande funktion av dessa.

Vetenskapsakademierna som har svarat på enkäten har gett flera förslag. KSLA har svarat att det är viktigt med ett arbetssätt med öppna diskussioner där olika aspekter och forskningsresultat tolkas och analyseras som ett viktigt komplement till den ”vanliga” utbildningen, då de menar att klimatfrågan är komplex och svårkommunicerad. KVA har föreslagit att man ökar lärares ämneskompetens inom geovetenskap och hur det kopplar till klimatfrågan, särskilt på gymnasienivå. SEI bjuder in till mer samtal kring idéer och förslag. Vetenskapsakademierna har också identifierat ett behov av stöd i form av mer resurser och långsiktig finansiering. KSLA har svarat att de kan förbättra sin spridning av den kunskap som akademien tar fram, och att de skulle kunna fungera ännu mer som en kunskapsnod avseende klimatfrågor för samtliga målgrupper, och att resurser i så fall behövs för detta. KVA efterfrågar långsiktig finansiering för att kunna bedriva kompetensutveckling för lärare, exempelvis genom inspirationsdagar. SEI efterfrågar finansierade kommunikations- och forskningsprojekt som stödjer dem att ta fram verktyg, utbilda i verktygsanvändning eller ta fram målgruppsanpassad kommunikation.

3.2 Svar från kommuner via intervjuer

De kommuner som intervjuats har i första hand hänvisat till att deras arbete med utbildning och lärande i klimatfrågor utgår från skolans läroplaner, där klimatfrågor är en del av innehållet. Majoriteten svarade att de inte har specifika satsningar på klimatfrågor i utbildningen, utan att det är skolans styrdokument som vägleder deras arbete. Ett fåtal av dessa hänvisade till att skolornas uppdrag även styrs genom andra kommunalt antagna styrande dokument avseende kommunens arbete med klimatfrågor generellt, eller klimatfrågor i utbildningen specifikt. En kommun hänvisade till att kommunens utbildningsnämnd antagit mål om att öka medvetenheten och kunskapsnivån om grön omställning inom förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning, vilket antagits utifrån ett övergripande kommunalt miljömål. Två andra kommuner hänvisade till kommunala mål och styrdokument om att klimatfrågor och hållbar utveckling ska vara ett prioriterat område för alla kommunens verksamheter. Två av kommunerna¹⁴ har även särskilda enheter som arbetar med kompetensutveckling och stöd för förskolor och skolor inom kommunerna, däribland i frågor om lärande

¹³ SLU hänvisar till förslag i sitt budgetunderlag för 2021–2023

¹⁴ Båda tillhör kommungruppen större städer

för hållbar utveckling och de globala målen. Genom dessa enheter drivs även särskilda projekt med fokus på klimatfrågor direkt mot eleverna.

Flera olika exempel på hur klimatfrågor integreras i undervisningen gavs av kommunerna, bland annat att det sker genom ämnesövergripande undervisning och att klimatfrågor kommer in i specifika projektarbeten eller då skolan anordnar eller deltar i olika evenemang. En kommun svarade att de arbetar med klimatfrågor genom att bland annat prata om återbruk i slöjden i grundskolan, och att man i förskolan arbetar genom att lära barnen praktiska saker som källsortering. Några av kommunerna svarade att man även arbetar genom samarbetsprojekt med andra aktörer. Ett exempel är att en kommun samarbetar med andra verksamheter inom kommunen, bland annat energi- och klimatrådgivarna. En annan kommun har ett samverkansprojekt med ett skogsföretag. Två av kommunerna beskrev samarbeten med skolor i andra länder där klimat- och hållbarhetsfrågor varit en del. Ett annat exempel är att man arbetar genom lärandeprogrammet Grön Flagg¹⁵. Utifrån detta underlag går det dock inte att ge någon övergripande bild av hur skolorna genomför undervisningen i praktiken. En kommun svarade vidare att hur mycket respektive skola i kommunen arbetar med klimatfrågor till stor del beror av rektorers och lärares engagemang i ämnet.

Majoriteten av kommunerna svarade att de inte identifierat några förbättringsområden eller behov av stöd när det gäller utbildning och lärande i klimatfrågor, vid tidpunkten för intervjuerna. Flera menade att läroplanerna är tydliga när det gäller att undervisningen ska beröra klimatfrågor. En av dessa kommuner betonade att det är just styrdokumentet som är utgångspunkten för skolans arbete. Skulle man önska att skolorna arbetar ännu mer med klimatfrågor i undervisningen behöver det således stå i styrdokumentet, svarade denna kommun. En annan kommun efterfrågade vidare en uppföljning av hur klimatfrågor i läroplanen genomförs i praktiken. Flera svarade också att de upplever att det finns en god tillgång på undervisningsmaterial i klimatfrågor. En kommun betonade även att behovet av stöd beror på lärarens förkunskaper. Här togs exemplet med den nyliga satsningen på programmering i skolan upp, där Skolverket tagit fram utbildningar för lärare inom detta ämne då behov fanns. Om mer undervisningsmaterial ska tas fram är det vidare viktigt att det anpassas utifrån skolans olika åldersgrupper och att det tydligt kopplar mot olika delar i styrdokumentet, menade denna kommun. Kommunen svarade även att det i så fall skulle vara bra att genomföra en analys av vilket behov av material som finns.

Några av kommunerna uppgav att de har märkt ett intresse och engagemang i klimatfrågor hos eleverna, och några har märkt att eleverna uttrycker klimatångest. En kommun har upplevt att eleverna har ”tröttnat” på klimatfrågor och framhöll att det är viktigt att det finns en bra balans i undervisningen med avseende på detta. En annan kommun betonade att det finns en stor variation mellan eleverna kring

¹⁵ <https://skola-kommun.hsr.se/gron-flagg>

intresse och engagemang i klimatfrågor. Några kommuner resonerade även kring att det är viktigt att kunna visa för eleverna vad de som individer kan göra för att bidra i klimatomställningen. En kommun nämnde också att det är viktigt att eleverna får utveckla ett kritiskt förhållningssätt i frågorna. En annan kommun svarade att det kan vara viktigt att överbygga kunskap och verklighet, genom att till exempel genomföra studiebesök. Två av kommunerna lyfte även att det är viktigt att ta hänsyn till de varierande förutsättningar som olika kommuner har i klimatomställningen, eftersom det påverkar hur man kan arbeta för att ta till sig de här frågorna. Till exempel kan frågan om ändrade resvanor vara mer utmanande att prata om i en glesbygdskommun, menade en av dessa.

En av kommunerna svarade att en högre grad av samverkan mellan skolan och andra aktörer är viktigt för bland annat kompetensutveckling av lärare. Intervjupersonen har upplevt att vissa lärare saknar den kompetens som behövs för att kunna undervisa i klimatfrågor. Rektorernas inställning till klimatfrågornas plats i utbildningen är vidare viktigt för att lärarna ska kunna få det stöd de behöver. Intervjupersonen har även sett ett behov av stöd för lärare angående hur klimatfrågan kan komma in i alla ämnen och hur man kan arbeta ämnesövergripande. En annan kommun betonade också att det är viktigt att klimatfrågor kommer in som en del i alla ämnen i skolan. En tredje kommun svarade vidare att det finns många olika frågor som skolorna ska arbeta med, som klimatfrågorna konkurrerar med.

4. Svar från aktörer om allmänhetens delaktighet och tillgång till information i klimatfrågor

I det här avsnittet redovisas en sammanställning av det underlag som inhämtats i form av enkäter och intervjuer med avseende på allmänhetens delaktighet och tillgång till information i klimatfrågor.

Enkätunderlaget består av svar från statliga myndigheter och civilsamhällesorganisationer. Enkäten utformad för myndigheter distribuerades till 24 statliga myndigheter. 23 av dessa besvarade enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 96%. Enkäten riktad mot civilsamhället distribuerades till elva organisationer. Nio av dessa besvarade enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 82%. Resultatet presenteras i avsnitt 4.1 och 4.2.

Intervjuunderlaget utgörs av intervjuer med tio kommuner¹⁶. I första hand kontaktades personer med ansvar eller överblick över kommunens kommunikation gentemot medborgare, alternativt tillfrågades växeln om hänvisning till lämplig person. I flera fall hänvisades förfrågan vidare till en klimat-, miljö- eller hållbarhetsstrateg, då dessa ansågs ha bäst överblick över hur kommunens kontakter med allmänheten i klimatfrågor ser ut. Intervjupersonernas befattningar varierar således, och bland dessa återfinns miljöstrateger, hållbarhetsstrateger, energi- och klimatstrateger, kommunikatörer och chefer. Resultatet presenteras i avsnitt 4.3.

4.1 Svar från statliga myndigheter

I det här avsnittet presenteras de inspel som har inkommit från statliga myndigheter via enkät. Inspelen är uppdelade i tre områden; 1) aktörernas beröringspunkter med klimatfrågor, formellt uppdrag och hur de arbetar idag med allmänhetens tillgång till information och delaktighet i klimatfrågor, 2) vilka kontaktytor de har, samt 3) deras förslag på förbättringsområden och behov av stöd.

¹⁶ Kommunerna som har deltagit tillhör följande grupper enligt kommungruppsindelningen: storstad (1 st), större stad (2 st), pendlingskommun nära större stad (2 st), lågpendlingskommun nära större stad (1 st), mindre stad/tätort (1 st), pendlingskommun nära mindre stad/tätort (1 st), samt landsbygdskommun (2 st).

4.1.1 Beröringspunkter med klimatfrågor, formellt uppdrag och arbete idag

De statliga myndigheterna har i enkäten uppgett varierade svar på frågan om de har ett formellt uppdrag för allmänhetens tillgång till information och delaktighet i klimatfrågor. Myndigheternas tolkning av frågan tycks skilja sig åt, och svarens utförlighet varierar. Flera har svarat att de inte har något formellt uppdrag som uttryckligen syftar till detta (Boverket, HaV, Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen, Länsstyrelserna, Lantmäteriet, MSB, Riksantikvarieämbetet, Sametinget, Sjöfartsverket, SGI, SGU, Svenska kraftnät), samtidigt som majoriteten av dessa arbetar ändå uppgett att de arbetar med frågorna i någon mån.

De som har svarat att de har ett formellt uppdrag är Klimatpolitiska rådet, Konsumentverket, Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen, SMHI och Trafikverket. Energimyndigheten har svarat att de inte har ett formellt uppdrag om den specifika frågan, men närliggande uppdrag enligt regleringsbrev om en årlig rapportering om Sveriges program för internationella klimatinsatser. De har vidare hänvisat till sitt generella uppdrag att informera och uppdrag att informera allmänheten om EU:s system för handel med utsläppsrätter. SCB har som svar på frågan hänvisat till sitt statistikansvar för miljöräkenskaperna. HaV och Transportstyrelsen har i sammanhanget också nämnt sin grundläggande skyldighet att lämna upplysningar, vägledning, råd och annan hjälp inom sitt ansvarsområde enligt förvaltningslagen. SGI har svarat att de inte har något formellt uppdrag för dessa frågor men att de har mål om att ta fram målgruppsanpassad och brukarvänlig information och resultat. De har även relaterat uppdrag att sprida information och kunskap om klimatanpassningsarbetet i Göta älvdalen till berörda aktörer¹⁷. Nedan följer en redovisning av svar från de myndigheter som har svarat att de har ett formellt uppdrag för allmänhetens tillgång till information och delaktighet i klimatfrågor.

Klimatpolitiska rådet har hänvisat till sin instruktion¹⁸, som anger att de ska bidra till en ökad diskussion i samhället om klimatpolitiken.

Konsumentverket har svarat att de inte har något uppdrag som handlar specifikt om ”delaktighet i klimatfrågor” men instruktion och uppdrag om att analysera och bevaka förutsättningar för konsumenter att agera på ett ur miljösynpunkt hållbart sätt samt ge konsumenter information om detta. Enligt regleringsbrevet ska myndigheten även bidra till väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion. De har vidare hänvisat till förordningen om en upplysningstjänst för konsumenter,

¹⁷ Instruktion 11 a §

¹⁸ 3 §

verktyget bilsvar.se som bygger på uppdrag i EU-direktivet 1994/94/EG, samt ett nyligen avslutat regeringsuppdrag att stimulera miljösmarta konsumtionsmönster (2017–2019).

Livsmedelsverket har bland annat hänvisat till myndighetsförordningen¹⁹ och till sin instruktion och pågående regeringsuppdrag. Livsmedelsverket ska bland annat informera konsumenter, företag och andra intressenter i livsmedelskedjan om gällande regelverk, kostråd och andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet. Myndigheten har även hänvisat till att de ska verka för generationsmålet och miljö kvalitetsmålen, samt ett antal andra nationella strategier och samhällsmål, som livsmedelsstrategin och hållbarhetsmålen.

Naturvårdsverket har enligt sin instruktion en central roll i miljöarbetet och ska vara pådrivande, stödjande och samlande vid genomförandet av miljöpolitiken. Instruktionen anger vidare att Naturvårdsverket inom sitt ansvarsområde särskilt ska utveckla, följa upp och samordna arbetet med miljöinformationsförsörjning och ansvara för den övergripande administrativa samordningen av miljöövervakningen, samt att göra kunskaper om miljö och miljöarbetet tillgängliga för myndigheter, allmänheten och andra berörda. Formuleringen anger dock ingen ambitionsnivå för att göra kunskaper tillgängliga för allmänheten. Naturvårdsverket har även pågående och avslutade regeringsuppdrag²⁰ relevanta för allmänhetens tillgång till information i klimatfrågor. Århuskonventionen ger också styrning av myndigheten vad gäller allmänhetens rätt att ta del av miljöinformation och Inspiredirektivet om att datamängder bör tillgängliggöras för allmänheten genom platsbundna tjänster. Uppdraget kopplat till EU är också ett område där instruktionen pekar på att kommunikationen med privatpersoner kan bli aktuell. Naturvårdsverket ska inom ramen för det som sker i EU:s arbetsgrupper ”...ge dem som berörs möjlighet att lämna synpunkter till Naturvårdsverket”. Myndigheten har i sin verksamhetsplan för 2019–2021 flera verksamhetsmål som relaterar till området kunskapsuppbyggnad.

Skogsstyrelsen har refererat till sitt regleringsbrev som anger att myndigheten ska verka för det av riksdagen fastlagda målet för utgiftsområde 23 (Areella näringar, landsbygd och livsmedel) genom att bidra till att de gröna näringarna hålls livskraftiga och bidrar till klimatomställningen och genom att naturresurserna används hållbart. Som medel att nå dit har de uppgett att information behöver ges till skogsägare, skogstjänstemän och övriga sektorsintressenter (som Skogsstyrelsen noterat är en del av allmänheten).

¹⁹ Myndighetsförordning (2007:515) 6 § ... Myndigheten skall tillhandahålla information om myndighetens verksamhet och följa sådana förhållanden utanför myndigheten som har betydelse för verksamheten.

²⁰ Förekommande regeringsuppdrag om Parisavtalets artikel 12 där Naturvårdsverket ska upprätthålla och kontinuerligt ansvara för digital information om Parisavtalet, samt regeringsuppdrag om information om hållbar konsumtion av textilier. Ett redovisat regeringsuppdrag av relevans är uppdraget Digitalt först – smartare miljöinformation. Samverkansformerna som påbörjades inom ramen för uppdraget har fortsatt även efter dess officiella avslut.

SMHI har hänvisat till flera skrivningar i sin instruktion, regleringsbrev och andra uppdrag. *SMHI* ska enligt sin instruktion producera, sammanställa och förmedla information och kunskap om klimatförändringar och klimatanpassning, och bedriva forskning inom sitt verksamhetsområde, däribland klimat. Inom ramen för forskningsprojekt sker regelbundet kommunikation med intressenter för att undersöka deras behov av ny kunskap och för att tillgängliggöra nya forskningsresultat, däribland till allmänheten. De har vidare uppdrag att driva Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning, i vars uppdrag ingår att samla, sprida och tillgängliggöra kunskap om klimatanpassning, ta fram beslutsunderlag, information, publikationer samt delta i utåtriktade aktiviteter, internationella möten och genomföra omvärldsbevakning. I regleringsbrev för 2020 finns även finansiering för att arbeta med förebyggande och kunskapshöjande insatser för klimatanpassning inklusive slutförande av redan initierade projekt.

Trafikverket har hänvisat till att de enligt sin instruktion ska ”inhämta och sprida kunskap och information om tillgänglighet, framkomlighet, miljö, hälsa och säkerhet inom sitt ansvarsområde” samt att de har pågående regeringsuppdrag om informations- och kunskapshöjande åtgärder för omställning till fossilfri transportsektor, som sträcker sig till 2022. I samband med öppet hus och samråd kopplat till investeringsåtgärder ingår även miljö- och klimatfrågor som en del.

Majoriteten av myndigheterna har svarat att de arbetar med allmänhetens tillgång till information i klimatfrågor genom att allmänheten kan ta del av information på hemsidor och andra webbplattformar och/eller via sociala medier (Boverket, Energimyndigheten, HaV, Jordbruksverket, Klimatpolitiska rådet, Konsumentverket, Lantmäteriet, Livsmedelsverket, MSB, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Sametinget, SGU, Skogsstyrelsen, *SMHI*, Svenska kraftnät, *Trafikverket*, Transportstyrelsen). Andra exempel är arbete genom rådgivningstjänster där information om klimatpåverkan ”skickas med” även när detta inte är den huvudsakliga frågan (Konsumentverket), att sprida information genom nyhetsbrev och artiklar, rapporter och öppna data som publiceras på hemsidan (SGU), tillgängliggörande av statistik (SCB), material om klimatfrågor riktat mot skolan (Lantmäteriet), medverkan och spridning av kunskap från forskningsprojekt (SGI) och informationskampanjer (Livsmedelsverket, Transportstyrelsen). Ett exempel är Transportstyrelsens kampanj som riktar sig till fritidsbåtägare som syftar till att öka medvetenheten om vilken betydelse valet av bränsle och motor samt körsätt har för miljö och klimat.

SMHI har svarat att de arbetar aktivt för att dela information i sociala medier och interagera med följare för att förmedla information och kunskap. De arbetar för att formulera tydliga budskap och anpassa språket för att underlätta för olika målgrupper att ta till sig vetenskapligt baserad information och därmed kunna vara delaktiga. *SMHI* driver även ett kunskapscentrum, som fungerar som en nod inom klimatanpassning. De producerar bland annat kunskapsmaterial som riktar sig till

skolan, främst gymnasienivå, innefattande filmer, spel, lärarhandledningar och olika typer av informationsmaterial.

Naturvårdsverket har ett särskilt utpekade kommunikationsprogram om klimat. Bland annat avsätts en särskild kommunikatör, och ett övergripande arbete på ledningsnivå med inriktning och mål för kommunikation inom klimatområdet sker. Inom vissa frågor, så som privatstödet för ladda bilen och den tidigare elfordonspremien, sker direktkontakt med allmänheten via telefon, e-post samt mässor och andra events. Arbete sker också inom vissa utpekade områden genom kampanjer som riktar sig mot privatpersoner²¹. Vidare sker arbete inom Århuskonventionen, bland annat genom att utsläppsregistret ”Utsläpp i siffror” tillhandahålls på Naturvårdsverkets webbplats, och inom Esbokonventionen²².

Länsstyrelserna har uppgett att de har kontakt med allmänheten gällande vissa statliga stöd, t ex solcellsstödet och stöd för lagring av egenproducerad el, men att de främst har kontakt indirekt via sitt arbete gentemot kommuner, som i sin tur har kontakter med allmänheten.

Det är främst allmänhetens tillgång till information i klimatfrågor myndigheterna har refererat till när de beskrivit hur de arbetar. Klimatpolitiska rådet har i sitt svar betonat att allmänhetens tillgång till information och dess möjlighet till delaktighet i klimatfrågor är olika saker och att de behöver hanteras som det. Sametinget har vidare poängterat att det är viktigt att urfolk har den delaktighet som de har rätt till, samt att urfolk och traditionell kunskap har mycket att bidra med i Parisavtalet.

Vissa av myndigheterna har svarat att de samverkar med andra aktörer i arbetet med allmänhetens tillgång till information och delaktighet i klimatfrågor, då främst med andra myndigheter. Ett exempel som flera nämnt är myndighetsnätverket för klimatanpassning, som SMHI samordnar. Där tillgängliggörs information om klimatanpassning bland annat genom webbplatsen klimatanpassning.se. Samverkan sker även genom andra nätverk och former.

4.1.2 Kontaktytor

Majoriteten av de statliga myndigheter som svarat på enkäten har uppgett att deras främsta kontaktytor gentemot allmänheten är deras hemsidor och andra webbplattformar och webbplatser, sociala medier och svarstjänster via e-post, post

²¹ Det gäller exempelvis Textilsmart som är en informationssatsning med målet att öka konsumenters kunskap om hållbar textilkonsumtion. Textilsmart är ett gemensamt uppdrag med Kemikalieinspektionen och Konsumentverket.

²² Naturvårdsverket är ansvarig myndighet i Sverige för Esbokonventionen. Det är en miljöskyddskonvention för att förebygga gränsöverskridande miljöeffekter, med krav på att informera grannländer och allmänheten om planerade verksamheter som kan orsaka miljöeffekter. NV får in projekt från grannländerna och sänder ut ärendena på remiss direkt till organisationer och via webbplatsen. Privatpersoner kan lämna synpunkter i Esboärenden.

och telefon. Det finns stora variationer mellan hur många besökare myndigheterna har på sina webbplatser. Transportstyrelsen och SMHI utmärker sig med flest besökare, följt av Trafikverket. Andra kontaktytor gentemot allmänheten som myndigheterna beskrivit är bland annat konferenser och föreläsningar öppna för allmänheten, kontakter med media och journalister, samt via debattartiklar, pressmeddelanden och nyhetsbrev.

Gällande huruvida allmänheten kan vara delaktig i myndighetens uppdrag som berör klimatfrågor har myndigheterna gett varierade svar. Några har hänvisat till att allmänheten kan vara delaktig genom att de kan lämna synpunkter, ingå i målgruppsanalyser och/eller konsulteras vid framtagandet av ny information (Jordbruksverket, Klimatpolitiska rådet, Konsumentverket, Livsmedelsverket, SMHI) samt genom att ta del av deras information på bland annat hemsidan (Energimyndigheten, MSB, SCB). Andra exempel är att allmänheten kan vara delaktig genom vissa samrådsprocesser (HaV, Sjöfartverket, Trafikverket), genom sektorsrepresentanter i referensgrupper (Skogsstyrelsen) eller genom att delta i evenemang och föreläsningar (Riksantikvarieämbetet, SMHI). SGI har även svarat att de försöker arbeta med ”co-creation”-processer mellan forskare, myndigheter och allmänheten i många uppdrag. Vissa har uppgett att allmänheten inte kan vara delaktig i deras uppdrag som berör klimatfrågor, eller att de inte har något sådant uppdrag eller mandat (Boverket, Lantmäteriet, Naturvårdsverket, SGU, Transportstyrelsen).

På frågan om vilka grupper myndigheterna huvudsakligen når i sin verksamhet varierar svaren. Flera av myndigheterna har här nämnt allmänheten alternativt den intresserade allmänheten i sina svar (Konsumentverket, Lantmäteriet, Livsmedelsverket, MSB, Naturvårdsverket, SCB, Skogsstyrelsen, SMHI, Trafikverket, Transportstyrelsen). Andra har svarat att de huvudsakliga grupperna de når är bland annat kommuner, aktörer inom respektive bransch, frivilligorganisationer och andra myndigheter. SMHI har uppgett att de ser allmänheten som en viktig målgrupp för dem, men att de är relativt svåra att nå ut till med direkt information. Som en strategi använder de sig av målgruppen *vidareförmedlare* för att nå ut bredare. I denna målgrupp ingår bland annat lärare och media.

Ungefär hälften av myndigheterna har svarat att de får klimatrelaterade frågor från allmänheten, åtminstone ibland (Energimyndigheten, Jordbruksverket, Klimatpolitiska rådet, Livsmedelsverket, MSB, Naturvårdsverket, Sametinget, SCB, SGU, Sjöfartsverket, Skogsstyrelsen, SMHI). Andra har svarat att de i liten eller i mycket liten utsträckning får frågor om klimat, eller gett otydliga svar på frågan. Konsumentverket har svarat att de frågor som kommer in till Hallå konsument relativt sällan handlar om hållbar konsumtion och klimat. Trafikverket har svarat att de får in ett fåtal frågor per år om utsläpp från bilar. Transportstyrelsen har svarat att de får en del frågor från studenter, men inte angett om dessa berör klimatfrågor eller ej. Riksantikvarieämbetet och Svenska Kraftnät

har svarat att de inte får några frågor om klimat alls. Eftersom enkätfrågan inte efterfrågat hur många frågor respektive myndighet får in bygger dessa svar på deras egna uppskattningar. Det går således inte dra några slutsatser om vilken myndighet som får in flest frågor.

Myndigheterna tillfrågades också vilken typ av frågor de får in från allmänheten. Svaren visar att det främst är frågor om klimataspekter relaterade till myndigheternas respektive verksamhetsområde som kommer in; Jordbruksverket får frågor om jordbrukets klimatpåverkan och hållbar konsumtion, Livsmedelsverket får frågor kopplat till livsmedelskonsumtion, MSB får frågor kopplade till naturolyckor, brandrisk, översvämningsrisk och liknande, Sametinget får frågor kopplade till hur renskötseln och den samiska kulturen påverkas av klimatförändringar, SGU får frågor om klimatförändringar i geologisk tidsskala, Skogsstyrelsen får frågor om klimat relaterade till skog, skogsmark och biobränsle, Sjöfartsverket får frågor kopplade till deras fartygs bränsletyp, och så vidare. SMHI har svarat att de får en mängd klimatrelaterade frågor som handlar om historiskt, samtida och framtida klimat, klimateffekter, lämpliga nivåer för olika typer av samhällsplanering och verksamhetsutveckling, tillgång på klimatinformation och tillhandahållande av data. De frågor som kommer till Naturvårdsverket har också en stor variation. SCB har uppgett att de ofta får frågor som rör konsumtionens klimatpåverkan.

Energimyndigheten har i sitt svar även noterat att de har märkt ett stort intresse för Parisavtalets genomförande och vad Sverige gör för att bidra till ökad ambition i klimatfrågor generellt, samt ett stort intresse för omställningen till ett mer hållbart energisystem och kopplingen till minskade utsläpp av växthusgaser.

Konsumentverket har kommenterat att konsumenter inte huvudsakligen kopplar samman klimatfrågor med Konsumentverket och deras upplysningstjänst. Att etablera en tjänst och ett varumärke tar dock tid. Värdefullt menar de är den bredd av samverkande aktörer som är kopplade till upplysningstjänsten, där de tillsammans kan göra ett betydande arbete. Livsmedelsverket har vidare svarat att de har märkt av ett ökat intresse och efterfrågan för deras deltagande från medier samt i konferenser och seminarier om ett hållbart livsmedelssystem. De har uppgett att de har en ambition att delta mer aktivt, men att detta är resurskrävande. De kommer framöver även att rikta in sin forumsida mer på bland annat miljö och klimat. Skogsstyrelsen har noterat att de anser att Naturvårdsverket har störst betydelse när det gäller information om klimatproblemet och möjliga lösningar, medan sektorsmyndigheter har störst ansvar när det gäller information om klimatanpassning.

4.1.3 Förslag på förbättringsområden

Flera av de statliga myndigheterna har gett förslag på förbättringsområden gällande allmänhetens delaktighet och tillgång på information i klimatfrågor, både avseende

deras egna verksamheter specifikt och myndigheters arbete generellt. För detta arbete har även behov av stöd identifierats.

Förslagen på förbättringsområden innefattar behovet av samordning av den information som finns utifrån allmänhetens och målgruppernas behov för att göra det enklare att hitta, använda och ta till sig information (Konsumentverket, Lantmäteriet). Lantmäteriet har svarat att det skulle kunna vara svårt för allmänheten att hitta information kring klimat, både gällande utsläpp och klimatanpassning, när olika information finns på olika myndigheters hemsidor. Att informationen behöver anpassas för att fånga upp en bredare målgrupp/nya målgrupper har lyfts av flera myndigheter. Klimatpolitiska rådet har svarat att det finns stora mängder information på myndigheternas hemsidor men att det saknas lättillgänglig information, och att man skulle kunna fokusera på andra kommunikationskanaler för att nå ut till (nya) målgrupper. De har föreslagit att man tar fram lättförståelig statistik om klimatfrågor och gör dessa tillgängliga samt följer upp att informationen når ut brett. Behovet av att nå ut till fler målgrupper, bland annat genom att utveckla information på minoritetsspråk/urfolksspråk som samiska, har vidare lyfts av Sametinget. De har noterat att om personer kan använda sitt moderspråk kan även delaktigheten öka. Livsmedelsverket har svarat att de behöver mer kunskap om hur fler målgrupper kan nås, till exempel att nå personer från andra kulturer genom existerande kanaler som riktar sig till dessa målgrupper. Livsmedelsverket har vidare svarat att det behövs fler och fördjupande kunskapsunderlag om livsmedelskonsumtionens miljöpåverkan, där myndigheterna samarbetar och har en samstämmighet²³.

Flera myndigheter har också uppgett att de skulle kunna utveckla sitt eget arbete med information om klimatfrågor som relaterar till sina verksamhetsområden, bland annat genom att utveckla användbart stöd, inkludera dessa perspektiv i större utsträckning vid informationsspridning och evenemang riktade mot allmänheten och genom att på ett enkelt sätt tillgängliggöra och ajourhålla efterfrågad information (Riksantikvarieämbetet, Konsumentverket, Trafikverket). Konsumentverket har svarat att de kan utveckla sitt arbete genom att arbeta mer med olika samhällsaktörer som vidareförmedlare av information om hållbar konsumtion för konsumenter.

Andra inspel innefattar att allmänhetens delaktighet och tillgång till information kan bli bättre till exempel rörande kopplingarna mellan förekomst och spridning av kemikalier och klimatförändringar (Kemikalieinspektionen). Behovet av både allmän information om klimatfrågor liksom behovet av riktad information när man står inför olika val har också lyfts (Länsstyrelserna). MSB har i sitt svar betonat vikten av att informationen som står på myndigheters hemsidor om klimat är

²³ Gemensamt förslag lämnades från flera myndigheter i samband med den fördjupade utvärderingen av miljömålen 2019, förslag 7: gemensam kunskap om livsmedelskonsumtionens miljöpåverkan. Livsmedelsverket har i sitt enkätsvar skrivit att området är komplext och det är många myndigheter som måste samarbeta i frågan för att kunna ge hela bilden. Det är viktigt med samstämmighet. Att ta fram kunskapsunderlag på området är även resurskrävande vilket underlättas av myndigheternas samarbete.

uppdaterad. SGI har föreslagit att de skulle kunna koppla sina projekt och uppdrag till de globala målen 16 (Fredliga och inkluderande samhällen) och 17 (Genomförande och globalt partnerskap).

Flera av myndigheterna har identifierat ett behov av olika typer av stöd. HaV har efterfrågat en samlad bild kring vem som är ansvarig för vad gällande klimatfrågor. Länsstyrelserna har svarat att de behöver ett tydligare uppdrag från regeringen samt resurstillskott om man vill att de ska arbeta med dessa frågor. SGU har efterfrågat ett större mandat för att arbeta gentemot allmänheten som målgrupp. Sametinget har svarat skulle behöva resurser för att kunna hålla information uppdaterad och besvara förfrågningar samt tillhandahålla information på samiska. Riktade uppdrag och öronmärkta pengar för att ta fram innehåll gällande om hur man som konsument kan handla miljömässigt hållbart och kommunikation gentemot målgruppen har efterfrågats av Konsumentverket. Extra tyngd skulle ett sådant uppdrag få om flera myndigheter går samman, menar de. Klimatpolitiska rådet har föreslagit att de skulle kunna satsa mer på att göra sin webbplats Panorama lättillgänglig för allmänheten, men att det då behövs mer finansiering och engagemang från andra myndigheter.

Stöd för ökad samverkan med andra myndigheter som berörs av livsmedelsfrågor har efterfrågats av Livsmedelsverket, samt stöd för att göra riktade insatser för viktiga målgrupper när det gäller miljö och klimat, till exempel lärare, elever, föräldrar och unga vuxna. Livsmedelsverket har även efterfrågat stöd för att utveckla kommunikationen ur ett mångkulturellt perspektiv, till exempel genom att hitta kanaler som används av människor från andra kulturer. SMHI har svarat att de önskar stöd genom ett ökat samarbete med andra myndigheter för att kunna samla relevant klimatinformation och säkerställa att bästa möjliga länkar till vidare information hos annan myndighet finns. De har vidare kommenterat att det är värdefullt för SMHI att kunna länka till exempelvis Naturvårdsverkets information om åtgärder och det rådande utsläppsläget för att stimulera till handlande.

Länsstyrelserna har gett förslag på hur de skulle kunna förbättra sitt arbete med allmänhetens tillgång till information och delaktighet i klimatfrågor. Förbättring skulle kunna ske genom utökat samarbete om klimat- och energikommunikation mellan länsstyrelserna och nationella myndigheter, t ex ett digitalt nyhetsbrev om energi/klimat som skickas ut av respektive länsstyrelse men som tas fram av länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) med stöd av nationella myndigheter. Ett nyhetsbrev som når aktörer i varje län, som i sin tur arbetar med att informera allmänheten. Kommunerna har här en viktig roll, har Länsstyrelserna noterat i sitt svar. För att dessa informationsinsatser ska kunna ske behöver nationella myndigheter få i uppdrag att stödja länsstyrelserna med kunskap/information, menar de.

4.2 Svar från civilsamhällesorganisationer och några andra organisationer

I det här avsnittet presenteras de inspel som har inkommit från civilsamhällesorganisationer och några andra organisationer²⁴ via enkät. Inspelen är uppdelade i två områden; 1) organisationernas beröringspunkter med klimatfrågor, kontaktytor med allmänheten och deras arbete med allmänhetens delaktighet och tillgång till information i klimatfrågor, samt 2) deras förslag på förbättringsområden och behov av stöd.

4.2.1 Beröringspunkter med klimatfrågor, kontaktytor med allmänheten och arbetet idag

Majoriteten av de tillfrågade civilsamhällesorganisationerna har svarat att klimatet är en av deras huvudsakliga frågor. Flera av dem har identifierat allmänheten eller den intresserade allmänheten som en av sina huvudsakliga målgrupper. Organisationerna har gett flera olika exempel på hur de arbetar för allmänhetens delaktighet och tillgång till information i klimatfrågor. Flera organisationer har svarat att de arbetar genom att sprida information och/eller driva opinion via sociala medier, media, webbplats och/eller mailutskick. Andra har beskrivit att de arbetar för att skapa delaktighet hos och sprida information till unga, att de deltar på klimattoppmöten och sprider information till sina medlemmar och allmänheten, att de arbetar indirekt genom att påverka företag och kommuner och samlar aktörer kring en gemensam berättelse om klimatomställningen, att de driver lagförslag på klimatområdet och erbjuder allmänheten att skicka in förslag, och att de anordnar och/eller deltar i offentliga konferenser, föreläsningar och andra evenemang.

Andra exempel som finns bland enkätsvaren är att sprida information som på ett enkelt sätt förklarar komplicerade frågor i klimatpolitiken och att möjliggör för svenska ungdomar att åka på FN:s klimattoppmöten och engagera sig i den svenska klimatpolitiken. Några driver även större kampanjer som relaterar till klimatet. Flera organisationer har vidare svarat att de producerar utbildningsmaterial och anordnar kompetensutveckling för lärare samt har kontakter med skolor.

4.2.2 Förslag på förbättringsområden

Majoriteten av organisationerna har lämnat förslag på förbättringsområden samt på hur staten kan bidra i deras arbete för att öka allmänhetens tillgång till information och delaktighet i klimatfrågor. Flera av organisationerna har svarat att allmänhetens kunskapsnivå och delaktighet i klimatfrågor behöver höjas. Jordens vänner har svarat att de har märkt att kunskap och förståelse om klimatiförändringen ofta är relativt låg bland de elever och grupper de möter. Fossilfritt Sverige har svarat att kunskapsläget om den verksamhet som sker på klimatområdet i samhället behöver höjas och nå ut brett, och att myndigheter

²⁴ Här redovisas de organisationer som fått svara på variant tre av enkäten.

behöver få in den här aspekten i både verksamheten och kommunikationen. Hagainitiativet har lyft vikten av att även positiva perspektiv uppmärksammas i informationen till allmänheten. Greenpeace har svarat att de ser en tendens från bland annat regeringskansliet att man fokuserar på de positiva steg som har vidtagits, och önskar mer fokus på de utmaningar och strukturella förändringar som behöver genomföras. PUSH Sverige har lyft att framförallt delaktigheten behöver bli större.

Naturskyddsföreningen har svarat att informationsspridningen till allmänheten om hur akut klimatkrisen är behöver ökas för att skapa acceptans för de omfattande åtgärder som behöver vidtas. För att allmänheten ska kunna vara med och bidra till omställningen på ett mer effektivt sätt ser de även ett behov av information i form av utsläppsstatistik relevant för allmänheten, till exempel konsumtionsbaserade utsläpp på kommunal nivå. De menar också att allmänheten i större utsträckning behöver inkluderas i beslutsfattande och ges möjlighet att aktivt delta i omställningen. Vidare har WWF noterat att det är viktigt att förmedla enkla budskap, och att det fungerar bättre att sprida inspiration än pekpinna. Jordens vänner har svarat att det är fördelaktigt att arbeta med interaktiva metoder när det gäller informationsspridning i klimatfrågor, och att man genom ett större ägandeskap ökar möjligheterna för deltagare att själva fungera som vidareinformatörer och öka spridningen.

För allmänhetens tillgång till information och delaktighet i klimatfrågor har några av organisationerna även lyft att skolan har en viktig roll att spela, och att mer satsningar behövs där, så som kompetensutvecklingsinsatser för lärare och stöd från Skolverket. Vidare har organisationerna uppgett att det är viktigt att det finns flexibla och långsiktiga organisationsstöd och möjlighet att söka finansiella medel för att de ska kunna arbeta för allmänhetens tillgång till information och delaktighet i klimatfrågor. PUSH Sverige har önskat en större finansiering till ungdomsrörelsen samt fler utrymmen för organisationen att vara delaktig i. Naturskyddsföreningen har betonat att civilsamhället har en viktig roll att spela i utformande, förankring och genomförande av klimatpolitiken, och att det är viktigt att de fortsatt ges goda förutsättningar för att bidra och påverka.

Klimatriksdagen har föreslagit att resurser ges till välutvecklade, folkliga informationsportaler där civilsamhället kan presentera sitt arbete samlat, att ett stående Klimatnyheter-program i Public service inrättas, och att en nationell folkbildningskampanj kring klimatfrågan och omställningsinsatser i samverkan med civilsamhällesorganisationer samt studieförbund och kommuner genomförs. För att förbättra allmänhetens tillgång till information och delaktighet i klimatfrågor genom deras verksamhet efterfrågar de ett särskilt folkbildningsstöd med inriktning på klimat och hållbarhetskommunikation för ideella organisationer, ekonomiska stöd för att civilsamhället ska kunna främja lokala omställningsprojekt och för att kunna arrangera en civilsamhälleskonferens 2022 i samband med FN-konferensen Stockholm 50+. De efterfrågar också stöd i form av tillhandahållande

av expertis och kommunikationsstöd vid seminarier och workshops som anordnas av civilsamhället.

Några av organisationerna har även lyft vikten av att rättviseperspektivet lyfts i samband med klimatfrågan. Jordens vänner har sett att det finns ett ökat intresse för att dessa frågor kopplas samman och att även staten kan vara en del av den processen. Klimatriksdagen har lyft att den information som är viktigast att den når ut till allmänheten är att Sveriges hittillsvarande åtgärder inte är tillräckliga för att nå 1.5-gradersmålet och att globala rättviseaspekter inte tillgodoses i nationella åtaganden.

4.3 Svar från kommuner via intervjuer

Av de intervjuade kommunerna har majoriteten uppfattat att det inte finns ett särskilt uppdrag för kommuner att arbeta med allmänhetens tillgång till information och delaktighet i klimatfrågor. Några av kommunerna hänvisade till egna styrdokument och att politiska beslut har tagits för att kommunen ska arbeta med detta. En av kommunerna har till exempel en strategisk kommunikationsplan där ett av målen är att de som bor och verkar i kommunen ska ha kunskap om hållbarhetsutmaningar. Några av kommunerna hänvisade också till det uppdrag de har via de kommunala energi- och klimatrådgivarna, och till lagstiftningen kring hur medborgare ska kunna vara delaktiga i planprocesser. En av kommunerna svarade att de har uppfattat att de ska informera allmänheten om klimatfrågor, och att det är en naturlig del av arbetet med de globala målen, men att det inte finns någon entydig bild om vilken information som ska spridas.

På frågan om hur kommunerna arbetar idag med allmänhetens tillgång till information och delaktighet i klimatfrågor var det främst olika aktiviteter där allmänheten uppmanas till ett klimatsmart beteende som togs upp. Det handlade då om bland annat aktiviteter som seminarier, föreläsningar och temaveckor, samt spridning av tips för att uppmuntra klimatsmarta beteenden via hemsida och sociala medier. En kommun har bland annat arbetat med ett framgångsrikt projekt genom We_change²⁵ som genomfört föreläsningar för ungdomar, både obligatoriskt på skoltid och frivilligt på kvällstid. Ett annat exempel är att en kommun skickar ut almanackor via post till invånarna med tema globala målen.

Svaren tyder på att dessa kommuner inte arbetar med att sprida generell information om klimatfrågor i första hand, utan att informationen främst är kopplad till individens agerande, kommunernas eget klimatarbete eller klimatfrågor relaterade till närmiljön. En av kommunerna svarade att de efter ett politiskt beslut har satsningar på en nischad kanal för kommunikationen kring kommunens

²⁵ <https://we-change.se/>

miljöarbete, i form av en egen webbplats för detta. Några hänvisade även till det arbete som de kommunala energi- och klimatrådgivarna genomför.

Några uppgav vidare att de arbetar aktivt för att delaktiggöra allmänheten i kommunens beslutsprocesser och utveckling av klimatarbetet. En av kommunerna svarade att de antagit ett politiskt beslut som innebär att de ska hålla ”hearings”, där allmänheten och andra aktörer bjuds in att påverka kommunens klimatarbete. Ett arbete pågår också inom kommunen för att engagera elever på skolorna i klimatfrågor och för att ta reda på vilken typ av information de efterfrågar. En annan kommun svarade att de arbetar aktivt för att delaktiggöra allmänheten i sitt klimatarbete, bland annat genom öppna medborgarkontor där medborgardialoger fördes i samband med utvecklingen av en ny stadsutvecklingsplan. Kommunen har genom dessa fått in värdefulla inspel från sina medborgare. De har under årens lopp lärt sig att det är viktigt att de frågor man bjuder in till dialog kring är frågor som är möjliga för medborgarna att relatera till, samt att man behöver utveckla arbetet till att skapa något tillsammans med medborgarna snarare än endast inhämta synpunkter.

En kommun svarade att de har delaktiggjort allmänheten i klimatarbetet i viss grad genom att föra dialoger och inbjuda till inspel gällande kommunens klimatmål och åtgärdsprogram. Invånarna har också kunnat vara delaktiga i användningstester, fokusgrupper och intervjustudier vid utvecklandet av tjänster i syfte att främja hållbar konsumtion och liknande. En annan kommun har arbetat genom att erbjuda allmänheten att skicka inspel gällande kommunens klimatarbete. En tredje kommun uppgav att de har ambitioner att delaktiggöra allmänheten i arbetet med klimatanpassning. En kommun berättade att diskussioner har förts kring att delaktiggöra allmänheten i kommunens klimatarbete, men att man på grund av begränsade resurser valt att inte göra detta. Majoriteten av kommunerna som intervjuades svarade att delaktigheten främst består av att engagera individer att minska sin egen klimatpåverkan.

De intervjuade kommunernas kontaktytor gentemot allmänheten är främst hemsidor, sociala medier, telefon och mejl. Information som rör klimatfrågor sprids via hemsidor och sociala medier, och flera av kommunerna anordnar återkommande föreläsningar och andra evenemang på temat. Kommunernas svar pekar på att det främst är den redan intresserade allmänheten som nås, och att det är utmanande och resurskrävande att nå ut bredare. En kommun svarade till exempel att det är en utmaning att nå ut till de ”inte redan frälsta”. En annan kommun lyfte att det är de som inte direkt känner sig berörda samt män i övre medelåldern som är svårast att nå ut till. En tredje kommun poängterade att de inte har resurser för att arbeta för att nå en bredare målgrupp.

Majoriteten av kommunerna svarade att de endast i låg utsträckning får frågor från allmänheten om klimat. Även i detta avseende är det främst klimatfrågor relaterade till särskilda händelser i närområdet eller kommunens eget klimatarbete som efterfrågas, men också här i ringa omfattning. En av kommunerna uppgav dock att

de har märkt en stor efterfrågan på information om kommunens klimatarbete från allmänheten. En annan kommun har även märkt ett intresse från allmänheten att kommunen ska hålla föreläsningar och ge råd och stöd relaterat till hållbar konsumtion. Frågor som kommer in hänvisas ofta vidare till en miljöstrateg eller person med liknande befattning, alternativt till de kommunala energi- och klimatrådgivarna. Till energi- och klimatrådgivarna är det enligt några av kommunerna dock främst energirelaterade frågor som kommer in, till exempel om installation av solceller.

De intervjuade kommunerna gav flera förslag på förbättringsområden och på hur man från nationellt håll skulle kunna arbeta om man önskar att kommuner jobbar mer med dessa frågor. Förslagen innefattar bland annat att allmänheten kan behöva nås genom fysiska evenemang och aktiviteter i miljöer som människor befinner sig i till vardags, snarare än i kommunens egna lokaler. Två kommuner svarade att informationsmaterial som kommuner kan utgå från i en sådan informations-spridning skulle vara fördelaktigt om det togs fram centralt. En annan kommun svarade att de skulle önska att det togs fram korta filmer med till exempel klimatsmarta tips, anpassade till ungdomar som målgrupp, då dessa är användbara men dyra att ta fram. Två kommuner gav även förslag på att nationella informationskampanjer genomförs.

Om man från nationellt håll vill att kommuner ska arbeta mer med allmänhetens tillgång till information och delaktighet kan ett tydligare uppdrag och beskrivning avseende detta behövas samt riktade medel att söka, enligt några av de intervjuade kommunerna. Bland annat nämndes att energi- och klimatrådgivningens uppdrag skulle kunna förtydligas om ett större klimatfokus ska finnas. En kommun efterfrågade även en större tydlighet och mätbarhet kring vad som menas med allmänhetens tillgång till information och delaktighet i klimatfrågor, för att kunna följa upp arbetet på ett konkret sätt, förslagsvis i verktyget Kolada²⁶. Två kommuner tog även upp att kommunikation och rådgivning om klimatfrågor är något som skulle kunna samordnas nationellt, för att ge kommunerna bättre verktyg och möjligheten att använda sina resurser mer effektivt. Ett förslag som en av kommunerna gav är att en klimatrådgivning liknande 1177 Vårdguiden skulle kunna skapas, med liknande redaktionell organisation, dvs professionella innehållskapare och en tydlig rutin för faktagranskning och samma möjlighet att göra regionala tillägg. Till exempel skulle Konsumentverkets plattformar för hållbar konsumtion kunna utvecklas åt det hållet. Samma kommun nämnde även att Konsumentverkets Forum för hållbar konsumtion är ett bra stöd för kommunen när det gäller deras arbete med att främja hållbar konsumtion.

Samtidigt framkom av intervjuaren att det inte nödvändigtvis behöver vara kommunernas roll att arbeta med spridning av information om klimatfrågor eller att

²⁶ <https://www.kolada.se/> Kolada är en öppen databas för kommuner och regioner med nyckeltal och verktyg för jämförelse och analys.

delaktiggöra allmänheten i sitt klimatarbete. Kommunernas olika förutsättningar för detta arbete diskuterades också samt att det är en prioriterings- och resursfråga. En kommun menade att om även små och mellanstora kommuner ska arbeta med att sprida information om klimatfrågor behövs riktade stöd och bidrag att söka för detta. Samtidigt menade denna kommun att det kan vara viktigare för små och mellanstora kommuner att arbeta för att förändra invånarnas beteende, snarare än att sprida generell klimatinformation. Samma kommun uppmärksammade också den förändring av finansiering av den kommunala energi- och klimatrådgivningen som har skett, och menade att denna i nuläget riktas mer mot större kommuner. Några beskrev även att de uppfattar att det i större utsträckning finns mer bidrag att söka gällande tekniska lösningar och innovationer än för informationssatsningar på klimatområdet. En kommun nämnde i sammanhanget att Klimatklivet riktats bort från just informationssatsningar, och att tidigare KLIMP och LIP-bidrag var mer inriktade mot just detta. En annan kommun refererade också till dessa tidigare bidrag och att folkbildning var en aspekt som skulle finnas med där, och att kommunen tidigare genomfört lyckade projekt med studieförbund och föreningar genom dessa.

5. Lista på aktörer som enkäten skickades till

Enkät-variant	Aktör	Svarat (Ja/Nej)
1	Bolincentret	Ja
1	Chalmers	Ja
1	Folkbildningsrådet	Ja
1	Handelshögskolan i Stockholm	Ja
1	Ingenjörsvetenskapsakademin, IVA	Nej
1	Kungliga skogs- och lantbruksakademin, KSLA	Ja
1	Kungliga Tekniska Högskolan, KTH	Ja
1	Kungliga vetenskapsakademin, KVA	Ja
1	Linköpings universitet	Ja
1	Miljöinstitutet IVL	Nej
1	Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF	Ja
1	Stockholm Environment Institute, SEI	Ja
1	Skolverket	Ja
1	Sveriges lantbruksuniversitet, SLU	Ja
1	Stockholm Resilience center	Ja
1	Umeå universitet	Nej
2	Boverket	Ja
2	Energimyndigheten	Ja
2	Jordbruksverket	Ja
2	Havs- och vattenmyndigheten, HaV	Ja
2	Kemikalieinspektionen	Ja
2	Klimatpolitiska rådet	Ja
2	Konsumentverket	Ja
2	Lantmäteriet	Ja
2	Livsmedelsverket	Ja
2	Länsstyrelserna	Ja
2	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB	Ja
2	Naturvårdsverket	Ja
2	Riksantikvarieämbetet	Ja
2	Sametinget	Ja
2	Svenska kraftnät	Ja

2	Statens geotekniska institut, SGI	Ja
2	Sveriges geologiska undersökning, SGU	Ja
2	Sjöfartsverket	Ja
2	Skogsstyrelsen	Ja
2	Statistiska centralbyrån, SCB	Ja
2	Strålsäkerhetsmyndigheten	Nej
2	Sveriges metrologiska och hydrologiska institut, SMHI	Ja
2	Trafikverket	Ja
2	Transportstyrelsen	Ja
3	FN-förbundet	Nej
3	Fossilfritt Sverige	Ja
3	Fridays for future	Nej
3	Greenpeace	Ja
3	Hagainitiativet	Ja
3	Håll Sverige Rent	Ja
3	Jordens vänner	Ja
3	Klimatriksdagen	Ja
3	Naturskyddsföreningen	Ja
3	PUSH Sverige	Ja
3	Svenska kyrkan	Nej
3	Världsnaturfonden, WWF	Ja